

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Et Par Ord om Geistlighedens Videnskabelighed eller om kristelig og præstelig Lærdom Skal vi tro paa Gud eller paa Athene? eller om Tro og Fornuft Svar paa Spørgsmaalene bag ved Athene

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Et Par Ord om Geistlighedens Videnskabelighed eller om kristelig og præstelig Lærdom Skal vi tro paa Gud eller paa Athene? eller om Tro og Fornuft Svar paa Spørgsmaalene bag ved Athene", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1813_168a-intro-shoot-idm222.pdf (tilgået 03. august 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Modtagelse

Theologisk Bibliothek, bind 5, blev anmeldt anonymt i P.E. Müllers tidsskrift *Dansk Litteratur-Tidende for 1814*, nr. 32-35, og i den forbindelse også Grundtvigs "Et Par Ord om Geistlighedens Videnskabelighed", der blev behandlet i nr. 32, s. 500-510. Tilsyneladende "udførligere, end man ellers pleier ved Anmeldelsen af enkelte Afhandlinger" (s. 510), giver anmelderen et fyldigt sammendrag af Grundtvigs artikel med tilknyttede kommentarer. Fornuften, mener anmelderen, skal bruges, netop da den er tildelt af Gud, og man bør ikke "af utidig Ængstelse og misforstaaet Hellighed" lægge den i lænker og forfølge dem, der ikke vil det (s. 507). Anmelderen er generelt kritisk over for Grundtvigs synspunkter. Tankeløs tro på Bibelens ord har mange gange vist sig skadelig i historien: "Galilæi's Forfølgere og deres Efterlignere kunne have haft her megen Iver og Munterhed, men man kunde vel mene, at det ikke var med *Guds*, men med *Mørkhedens* Lænke, de vare ombunde" (s. 508). Desuden deler anmelderen ikke Grundtvigs antipati mod det latinske sprog, som nu engang er blevet de lærdes sprog, alle videnskabers terminologi (s. 509). I en ironisk tone klandrer han til sidst Grundtvigs historiesyn (s. 510).

Sideløbende med omtalen af *Theologisk Bibliotheks* bind 5 anmelder redaktøren Müller anonymt debatten mellem Grundtvig og Holm (Lundgreen-Nielsen 1980, s. 624). Det sker i *Dansk Litteratur-Tidende for 1814*, nr. 34-36. I nr. 34, s. 529-535, bedømmes Holms artikel i *Athene* positivt og noget letbenet, men dog fremført med "Varme og i et skjønt Sprog" (s. 529), der vækker "Agtelse for dens Forfatter som en veltalende og for Kristendommen varmtførende Mand" (s. 534). Müller reflekterer på baggrund af artiklen over begreberne tro og fornuft og er enig i, at fornuften ikke skal tages til fange, men være vågen, levende og virksom (s. 534).

I nr. 35 af *Dansk Litteratur-Tidende for 1814*, s. 545-558, tager Müller så fat på Grundtvigs skrift. I Lundgreen-Nielsens formulering med "afgjort fjendskab mod Grundtvigs væv af urigtigheder og lede tone" (1980, s. 624). Müller inddrager Grundtvigs polemiske skrift mod H.C. Ørsted, *Hvem er den falske Prophet?*, fra den 9. maj 1814, for at uddybe, hvordan Grundtvig mener, at Bibelen skal forstås ordret. Han opponerer samtidig mod Grundtvigs tilsidesættelse af de hermeneutiske grundregler, der tilsiger, at man først forstår en forfatter til fulde, når man "med Hans Ord forbinder de samme Begreber, hvilke han dermed vilde betegne". For Bibelens vedkommende kræver det anvendelse af "den grammatikalske, historiske, filosofiske Interpretations Regler" (s. 550). Grundtvig derimod havde hævdet, at Bibelen ifølge Luther skulle forstås ordret, "i den Mening, en ærlig Mand maatte have, naar han sagde de Ord til sin ulærde Næste" (Grundtvig 1814a, s. 22), altså i den ærlige og lærdes oversættelse.

I alt forsøger Müller at gengive Grundtvigs tankegang om tro og fornuft, så godt som han kan trods det, at "Bestemthed [ikke hører] til de Gaver, der ere blevne Hr G. forundte" (s. 551). Afslutningen af anmeldelsen falder i nr. 36 af *Dansk Litteratur-Tidende for 1814*, s. 571-574. Efter at have drøftet indholdet af Grundtvigs skrift med fremhævelse af hans svage teologiske fundament rettes opmærksomheden mod den hadske form, som budskabet med skældsord og forhånelser leveres i (s. 573). Grundtvigs gentagne anklager mod forfatteren af "Et Par Ord om at tage Fornuften fangen under Troens Lydighed", der beskyldes for hykleri, kristent bedrag og ugudelighed, er ifølge Müller af en sådan beskaffenhed, at blev de ført for en domstol, ville de let kunne "paadrage Hr. G. Straf som Æreskiender" (s. 574).